

הלכות שבת שמי-שמה

תרנו

נגד הארזו^{קטו} מחומים הרבה^{קסו} אבל הנייר שהוא גוף אחר אין בפסקתו^{קנח} וחיתוכו^{קסג} משום קרוע^{קס} וממעט זה מותר לקרוע עוד שעל פי חבית של יין כמ"ש בס"י ש"ד^{קסא} מפני שהערור הוא גוף אחר ולא שייך בו איסור קריעה אלא איסור החיתוך^{קסב} אם מקפיד לחתכו במדה כמ"ש שם^{קסד}.

אבל המפרק ניירות בדוקים הרי זה תולדת קרוע^{קסד} והמדבק ניירות או עורות בקולן של סופרים וכיוצא בו הרי זה תולדות תופר והייב^{קסז} כמה דברים אמורים כשריבוק זה נעשה לקיום אבל דפי ספרים שנדבקו זה לזה ע"י שעה או בשעת הקשירה^{קסז} מותרים לפתוח בשבת שכיון שלא נעשה לקיום ועוד שנעשה מאליו בלא מתכוין^{קסז} לפיכך אינו דימה כלל לתופר ואין בו משום קרוע:

יח מחט שנתעקמה אפילו מעט אסור לפשמה^{קסח} (משום תיקון כלי^{קסח}):

שמה היתר נדרים בשבת וכו' ד' סעיפים:

א מתירין נדרים בשבת אם הם לצורך השבת כגון שנדר שלא לאכול בשר^ב או שלא לשתות יין^ג או שנדר ממלבוש הצריך לו היום^ד ואפילו היה לו פנאי להתירם קודם השבת מותר^ה אבל נדרים שאינם לצורך השבת אין מתירים בשבת^ו אפילו לא היה אפשר להתירם קודם השבת אבל הבעל יכול להפר נדרי אשתו אפילו שאינם לצורך השבת וכן האב לבתו לפי שאם לא יפר לה ביום שמעו לא יוכל עוד להפירם:

ב מי שנשבע לעשות מלאכה פלונית עד זמן פלוני ולא נודמן לו לעשותה עד יום האחרון של אותו זמן ואותו יום בא בשבת ואי אפשר לעשותה בשבת ויש לו פתחים להתיר נדרו משבועתו מתירין לו אפילו בשבת^ז מפני שאם לא יתירו לו היום אי אפשר להתירו לו למחר^ח:

ג התרת חרמים דינה כהתרת נדרים ואין מתירין אלא לצורך השבת^ט אבל נהגו להתיר חרמי הקהל אפילו אינם לצורך השבת^י לפי שאין דרך להיות כנופיא אלא בשבת ואם לא יתירוהו בשבת לא יתאספו ביום אחר ונמצא שאין לו היתר לעולם^{יא}.

קסז מ"א סק"ד. וראה לעיל סי' שיו ס"ו (כשנעשה במתכוין ולא לקיים).

קסח כמ"ג סי' שג בהגות הב"י, בשם ספר הכוננות וכן ט' (מלאכת כבה בפפ"ט). מ"א סק"א.

קסט ראה לקמן סי' תקט ס"א גבי שפר.

קסו לשון ראשון בירושלמי פ"ה ה"ב (ב, א). וראה משנה ברורה כביאור הלכה ד"ה אין שוכרין וביארכות בבירושלתי סי' קמה סק"ד.

קסז אבל בחומים ענצום כשאינם מותרים אין בהם משום קרוע, כדלעיל סי' ס' שד סוף ממ"ז ולקמן סי' תקט ס"ז. וכן אין קרוע בחבל, כדלעיל סי' שד סעי' יזי"ג.

קסח ב"ד.

קסג בסכין.

קסד ראה גם לעיל סי' שד סוף סמ"ו. לקמן סי' תקט ס"ב. וראה שו"ת להורות נתן ח"ב סי' ר ס"ק ה. מי מל (קורע) סי' יב; ד"מ"ג י"ג.

קסא סי"ב ושי"ג.

קסב ירושלמי שם.

קסט סוף פז.

קסד כשנפרק על מנת להדביק (כדלעיל סי' שג ס"ד ופי' שיו ס"ז. וראה גי'ת' ירושלים ח"ב ע' 634) ונעשה לקיום (כדלקמן סוף דמסעף).

קסה רשב"א פ"ה ה"א. שו"ע ס"ד. וראה א"ת ח"ה ע' צב. אגלי פל (קורע) סי' ג.

קסו כלומר בשעת הכריסה.

- סימן שמה**
- א משנה גמ' קנ, א. מור ושוע' ס"א.
 - ב מ"א סק"א.
 - ג תוס' עירובין ל, ב ד"ה אלא. מ"א שם.
 - ד מ"א שם, בשם מור"י כביאורי סמ"ג.
 - ה גמ' שם. מור ושוע' שם.
 - ו גמ' שם. מור ולבש' ס"א.
 - ז גמ' שם. מור ושוע' שם.
 - ח שו"ת רשב"א ח"ז סי' יז. שו"ע ס"ב.
 - ט ראה רשב"א שם ולבש' ס"ב.
 - י שו"ת הרשב"א ח"ד סי' רצ"ג.
 - יא רשב"א שם ובח"ז סי' תמו. שו"ע ס"ג. רמ"א סי' שו ס"ב.
 - יב רשב"א שם ובח"א סי' תמו. לבוש ס"ג.

אבל אין מחרימין בשבת כי אם מדבר שהוא לצורך שבת¹ וכן למי שהחילל שבת² אבל לא למי שעקב עבירה אחרת³ אבל דבר שיש בו תיקון המדינה⁴ ואם לא יחרימו בשבת לא יתאספו ביום אחר ויגרע התיקון או מותר להחרימם כמו שמותר להתיר הנדר או החרם ממעט זה⁵ ולכן אין למחות במה שנהגו בירידים שהשמש קורא מתוך הכתב מי שהוא מוחרם על פי בית דין משום חובותיו מפני שצריך להכריז בשבת שמתאספים כולם ויודעים לכופו בעירו לשלם ולולי זה היו נפסדין החובות וכל משא ומתן⁶ וכן מי שבזיה החכם יכול לנדותו לכבודו⁷ מפני שזהו ג"כ תיקון המדינה להעמיד המשפט על תילו וגם דבר מצוה הוא משום כבוד התורה⁸ ואין צריך לומר שמותר להחרימם בשבת בדבר הנוגע על הכלל⁹ כמו שהחרימו בשבת את העוסקים בספרי הטבע כל ימיהם¹⁰:

ד' מי שנדרוהו בחלום מתירין לו בשבת¹¹:

שמג בין השמשות מותר לעשות דברים שאסרו חז"ל משום גזרה ובו סעיף אחד:

א כל הדברים שהם אסורים מדברי סופרים לא גזרו עליהם אלא בעצמו של יום אבל בין השמשות מותרים¹² והוא שהיא שם דבר מצוה כגון לעלות באילן או לטוש על פני המים להביא לולב או שופר¹³ או שהוא טרוד ונחפו ונצרך לדבר זה¹⁴ אפילו הוא צורך דבר הרשות¹⁵ אלא שהוא צורך גדול או הפסד מרובה¹⁶ (או שהוא צורך גמור לשבתו אע"פ שאינו צורך גדול¹⁷ כגון לערב עירובי חצרות כדי שיוכל לטלמל מבית לחצר) כמו שנתבאר כל זה בס' רס"א¹⁸.

ויש מי שהיה מסתפק¹⁹ אם התירו כל זה גם במוצאי שבת בין השמשות כי שמא מספק לא פקעה קדושת עצם היום ויש להקל²⁰ (עיין מגן אברהם סוף ס' ה[תכ]ג²¹) וס' תקפ"ח²²:

שמג דין קמן בשבת ובו י"א סעיפים:

א קמן העובר על דברי תורה להנאתו כגון שאוכל נבלות או שמחלל שבת לצרכו אין

יג מ"ט פכ"ג ה"ד בשם ספר העיתים רמ"א שם.
 יד שולח מרדכי"ם א"ח ס' ה. הובא במ"א שם סק"ד.
 טו משמעות מרדכי"ם שם.
 טז ראה שולח הרב"ש ס' שצ. וראה גם לעיל ס' שו סכ"ג.
 יז ראה מ"א שם.
 יח ב"ח מוס"י שו. מ"א שם סק"ג.
 יט שולח דברי ריבות ס' שה. מ"א שם סק"ד.
 כ רבתי ריבות שם.
 כא מ"ז ס' שלש סק"ד.
 כב מ"ז י"ד ס' רב סק"ג, משי"ת הרשב"א ח"א ס' תפג.
 כג שולח דרכיו ח"ד ס' ק. מ"א ס' שו סק"ב.

סימן שמג
 א רמב"ם פכ"ד ה"י, כר"י בערוכהו"ל, ב. מור וש"ע ס"א.
 ב רמב"ם שם. מור וש"ע שם.
 ג רמב"ם שם. ש"ע שם.
 ד מ"ז סק"א.
 ה שולח רש"ל ס' מג. מ"ז סק"א.
 ו ראה לעיל ס' רסא ס"ב ובק"א סק"א. ס' שבה סוף ספ"ו.
 ז ראה גם לעיל ס' רסא וסק"א שם בסופו.
 ח סעי' א"ב.
 ט מ"א סק"א.
 י ראה ערו"ו לעיל ס' רמג ק"א סק"ה באמצע (במוסר) לענין תוספת שבת של מוצאי שבת.
 יא ס"ק ד. וראה מ"א ס' שצו סק"ג. לקמן שם סוף ס' ח.
 יב ראה מ"ש ברי"ם תקסב.